

BESZÉLGETÉS SZTANKAY-BEDŐK BEÁTA KERAMIKUSMŰVÉSSZEL

Az életet nem csak egy irányba kell megélni

FOTÓ: ZSOMBORI ERZSÉBET

Öt éve 78 éves korában hunyt el a Kossuth-díjas Sztankay István, a Nemzet Színésze, aki már életében legendának számított. Özvegyével, Sztankay-Bedők Beáta keramikusművésszel a Kolozsvári Magyar Napokon beszélgettünk.

→NÁNO CSABA

Életének utolsó évtizedében ön volt a társa a legendás színművészek. Hogyan ismerkedett meg Sztankay Istvánnal?

Fantasztikus volt a találkozásunk, azóta is hiszek a véletlenben. István unokaöccsének, a művészettörténész Bojár Ivánnak volt egy galériája a Várban, ott állított ki Mayer Hella festőművész. Állandó látogatója voltam e galériának, mivel Ivánt régóta ismertem. Első férjemmel iskolatársak voltak, én is évtizedek óta a Budai Várban lakom, ez volt a kötődés. Egy alkalommal Bojár meghívta a galériába nagybátyját, Sztankay Istvánt. Iván édesanyja, Sztankay Ágnes is a Várban lakott, ez amolyan provinciális kapcsolat volt köztünk. Ahogyan az erdélyiek nem tudnak leülni Kolozsvár Főterén úgy, hogy valakivel ne találkozzanak, nálunk a Budai Vár és környéke az a vidék, ahol mindenki mindenkinek valamilyen ismerőse. Elmentem arra a bizonyos kiállításra, Pista egyedül nézegette a képeket. Megismerkedtünk, jól eltöltöttük az időt. Telefonszámokat cseréltünk, éltem tovább a napjaimat, de nem telt el sok idő, mert két nap múlva felhívtam, hogy innék-e vele egy kávét. Megittuk azt a bizonyos kávét, fél évig még magázódtunk, romantikus volt az a periódus is. Csinos volt, sziporkázott, és én fejest ugrottam a kapcsolatba. Beköltözött szívembe, lelkembe, és ez így ment tíz évig jóban-rosszban. Bár az egészségi állapota idővel rosszabbra fordult, a kapcsolatunk csodálatos maradt. Fantasztikus lelke, szelleme, humora, kelleme mind megmaradt, egyedül élete

rövidült, de pár gyönyörű év így is megadatott nekünk.

Mikor kezdett betegeskedni?

Akkor kezdődött nála, amikor érezte, hogy a főszerepekkel már gondja van. A félelem nem volt túl indokolt, hiszen minden főszerepét eljátszotta, de már nehéz volt neki. Egyik pillanatról a másikra felmondott a József Attila Színházban, és ez nem is lett volna baj. Amikor megismerkedtünk, nem dohányzott, tíz éve leszokott a cigarettáról. Aztán azt mondta, ő fél-szerepeket nem játszik, nem fogja a színpadon felszolgálni a kávét – vannak színészek, akik levezetésképpen erre képesek. Olyan élet-pályája volt, amibe ez nem fért be. Pedig ha ezt megtette volna, nem szokott volna vissza a dohányzásra. Így otthon leült a fotelbe, és unalmában rágyújtott. Annyira visszaszokott, mint amennyire azelőtt soha. Ez szerintem felgyorsított nála mindenféle betegséget.

Nem lehetett erről lebeszélni?

Nem. Azt mondta, neki ez jó, miért szokjon le megint. Bár több időt szerettem volna vele tölteni, és az a kerámia rovasára ment – kiállításokat még szerveztem, de nem akkora elszántsággal, mint előtte –, gyakorlatilag én maradtam neki és a gyerekei. A nagy családjá a színház volt. A színház nem maradt, csak én...

Barátai nem voltak színházi körökből?

Furcsa ember volt, nem barát-közö típus. Ha elment valahova, tudott a társaság közepé lenni, de nem igazán barátkozott. Az életébe ez nem fért bele. Gondolom, fiatal korában több barátságot is kötött, csak azok idős korára elhalványultak. Amikor bekerültem az életébe, a színésztársai közül Bodrogi Gyulával, Esztergályos Cecíliával volt jóban. Bodrogival rengeteget játszottak együtt, ő mind a mai napig elcsukló hangon emlegeti, nehezen tudta feldolgozni, hogy Pista meghalt. Ők a színpadon is annyira jó barátok voltak, hogy egymás

Sztankay István és Beáta a házasságkötésük idején 2013-ban

sikerét, munkáját, érvényesülését segítették. Volt olyan, hogy Gyula elfelejtette a szövegét, és végig Pista segítette ki. Azt hiszem, kölcsönösen szerették egymást. Volt Sztankaynak egy-két ilyen havere, régen például Madaras Józseffel volt jóban.

Rengeteg filmben is láhattuk. Mit szeretett Sztankay István jobban: a színházat vagy a filmet?

Biztos, hogy a színházat. Színházi ember volt teljes valójában. Fiatalkorában ugyan filmezett, de annyira belebonyolódott a színházba, hogy azzal foglalkozott a legszívesebben.

Hogyan viselte a népszerűséget, hiszen még Erdélyben is rendkívül ismert művész volt?

Szerette, még az utcán is imádták. Ha odajöttek hozzá, szívesen adott autogramot. Bárkivel fényképeződött, a kirakatablakban is igazgatta a frizuráját. Úgy beszélgetett az utolsó koldussal és utcaseprővel, mint bárki mással. Amikor kezdődtek az egészségügyi problémái, már nehezen viselte, ha sokan voltak körülötte. Mindig engem keresett... Mindent megtettem azért, hogy meghosszabbítsam az életét, de nagyon felgyorsult a betegsége sajnos.

Köztudomású, hogy négyszer nősült, két gyereke volt az előző házasságaiból. Milyen volt a kapcsolata a családjával?

Nagyon jó volt. Imádták a gyerekeit, a lánya, Orsolya színésznő lett, a fia, Ádám pedig újságíró. Büszke volt színésznő lányára, bár nem egyengette az útját, hiszen az ő útját sem egyengette senki. Fél-tette a pályától, ezért nem is lépett az érdekében. A lánya még színészkedik, de közben idegenvezetőként is dolgozik, hiszen Magyarországon sem mindenkinek adatik meg, hogy csak a színészkedésből éljen meg. Mindig kiállt a gyermekei mellett, a fiát is támogatta, viszont rájuk bízta az életüket, és maguk érték el mindent.

Ön is művész, nem félt attól, hogy Sztankay István mellett az ön pályája esetleg háttérbe szorul?

Nem, mert ő fantasztikusan átlátta a helyzetet, főleg azt, ami már-már a hivatásommá érett, vagyis hogy eltérő fejlődésű gyerekekkel foglalkozom. Művészterápiát tartok nekik, rajzolunk, de főleg agyagozunk, és ez mindig szent volt az életemben, és beleilleszkedett kettőnk kapcsolatába. Az a tény, hogy kissé kevesebbet foglalkoztam a saját művészetemmel, nekem belefért, gyakorlatilag ezt tettem az első férjem mellett is. Ő ügyvéd volt, és szinte egyedül neveltem fel két gyereket. Mindig tudtam, hogy egyszer lesz majd időm a művészetre is. Pityu mellett úgy éreztem, épp az a dolog, hogy vele legyek. De hát ez nem volt „dolog”, szívvel-lélekkel

tettem, imádtam vele lenni. Soha nem veszekedtünk, vele minden perc jó volt. De azért voltak nekem is kiállításaim, saját és közös is. Újabban pedig Horváth Lili színiiskolájában tartok a gyerekeknek kézműves foglalkozásokat, nyári tábor, alkotótábor szerveztem, imádom ezt is.

Hogyan boldogult életének ezzel a vetületével, vagyis a gyermekekkel való foglalkozásokkal?

Nálunk ez családi hagyománynak mondható, hiszen egyik testvérem gyógypedagógus, a másik pedagógus. A Kincs.Ő Alapítvány a gyógypedagógus testvéremmel, osztálytársaival alapították ezt 15–16 évvel ezelőtt. Komplex nevelésben gondolkodtak, bevették a művészeti irányt is, így kerültem én a képbe. Idővel egyre jobban bekapcsolódtam e munkába, ami mind a mai napig tart, és számomra most ez az első. Kerámiát csak megrendelésre készítek, ennek ellenére nemrég volt kiállításom szülőfalumban, Somogyváron. Úgyhogy nem hanyagolom el ezt a részét sem az életemnek, de Pista mellett jöttem rá: az életet nem biztos, hogy csak egy irányba kell megélni. Az életnek vannak elágazásai, különböző szegmensei, és ameddig mást és érdekes dolgokat tudok tenni, lehet, hogy érdemes azokkal is foglalkozni. Nyitott va-

→**Kerámiát csak megrendelésre készítek, ennek ellenére nemrég volt kiállításom szülőfalumban, Somogyváron. Úgyhogy nem hanyagolom el ezt a részét sem az életemnek, de Pista mellett jöttem rá: az életet nem biztos, hogy csak egy irányba kell megélni.**

gyok mindenre. Ugyanis sokkal színesebb az élet, mint ahogy azt az ember elképzeli gyerekkorában.

Sztankay István emlékére díjat alapított. Kik kaphatják ezt meg, és kik ítélik oda?

A Sztankay István-díj egy kerámia, és én készítem el. Minden évben a József Attila Színház egyik művésze kapja, aki az én megítélésben jól alakított. Zöld Csaba marosvásárhelyi születésű színész kapta meg elsőnek 2015-ben. Még Sztankay mondta róla, hogy „ebből a gyerekből lesz valami”. Valóban tehetséges színész. Következő évben Kocsis Judit, majd Létay Dóra, Kovalik Ágnes és az idén Pikali Gerda vehette át a díjat.

→Sztankay-Bedők Beáta

A keramikus és lakberendező Somogyváron született. Egészséges, valamint kommunikációjában akadályozott és autista gyermekek komplex fejlesztésével is foglalkozik. A Kincs. Ő, a csecsemők és az eltérő fejlődésű gyermekek fejlesztését és gyógyítását támogató alapítvány munkatársa. Sztankay-Bedők Bea készítette azt a díjat, amit férje halála óta minden évben egyvalaki kaphat meg a József Attila Színházban. Sztankay Istvánnak a Farkasréti temetőben található síremlékét is ő tervezte.

Erdélyi Napló

Megjelenik minden csütörtökön.

Kiadó: Príma Press Kft.

535600 Székelyudvarhely,

Bethlen Gábor u. 55.

tel.: 0266-218361

ISSN: 1223-1223

Felelős szerkesztő: Makkay József

Ügyvezető: Nemes László

Lapszerkesztők: Nánó Csaba, Somogyi Botond

Főmunkatársak: Borbély Zsolt Attila, Csermák Zoltán, Sütő Éva

Hetilapunk a Krónika és a Székelyhon napilapok csütörtöki lapszámában jelenik meg.

- Az (X)-szignóval ellátott szövegek fizetett reklámok, közlemények.
- A megjelent írások nem feltétlenül a szerkesztőség véleményét tükrözik!
- Szerkesztőségünk fenntartja a jogot, hogy a beérkezett levelek és másféle írások közléséről döntsön.
- Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

 400027 Kolozsvár, Regele Ferdinand (volt Wesselényi) utca 37. szám, 14. lakrész
 tel.: 0264-705205, 0264-705215
 e-mail cím: office@erdelyinaplo.ro

 Honlap: www.erdelyinaplo.ro
 Hirdetésfelvétel és terjesztés a fenti címen hétköznap 8–16 óra között.